

NVO priekšlikumi KLP stratēģiskā plāna grozījumiem

Horizontālie jautājumi:

n.p.k.	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
14	BLSDAA/ LZF/LOSP	Horiz	4. Nepieļaut jebkādu atbalsta maksājumu samazinājumu vai pārdalīšanu no lopkopības nozarei plānotā un piešķirtā par labu augkopības vai citām nozarēm, tādā veidā neradot riskus lopkopības saimniecību pastāvēšanai, kas ir galvenā lauksaimniecības nozare, kas apsaimnieko zālāju, tai skaitā ilggadīgo un Eiropas nozīmes biotopu platības.
15	BLSDAA/ LZF/LOSP	Horiz	Aicina Zemkopības ministrijai ievērot tiesiskās drošības un paļāvības principus, būtiski nemainot un nepasliktinot lopkopības nozarei piešķirto un plānoto finansējuma apmēru KLP 2023.-2027.gada plānošanas perioda stratēģiskā plāna plānotajos grozījumos, ņemot vērā saimniecību uzņemtās finanšu un attīstības plānu saistības, saskaņā ar esošo KLP 2023.-2027.gada plānošanas perioda stratēģiskā plāna apstiprināto redakciju.
19	LZF	Konsultāciju sistēma	4) Stiprināt konsultatīvo sistēmu, lai zemniekiem būtu vieglāk tikt galā ar birokrātisko slogu LIZ un citām sistēmām.
26	Zemnieku Saeima	Zaļais kurss/ VAAD Lēmumu atbalsta sistēma	Ņemot vērā KLP SP aktuālās redakcijas 213. lpp minēto informāciju par lēmumu atbalsta sistēmu (LAS), saredzam potenciālu risku tuvā nākotnē nonākt pie VAAD LIZ PS līdzvērtīgas obligātas, negatavas un nepilnīgas sistēmas izmantošanas nepieciešamības. Šī iemesla dēļ aicinām stratēģiskajā plānā veikt izmaiņas, kuras skaidri nosaka, ka LAS izmantošana būs brīvprātīga, un izvēle to neizmantojot negatīvi neietekmēs lauksaimnieku iespēju pieteikties atbalsta maksājumiem.
27	Zemnieku Saeima	VAAD LIZ PS	Visā stratēģiskajā plānā VAAD LIZ pārvaldības sistēmu aizstāt ar "Pārvaldības sistēmu", sniedzot lauksaimniekiem iespēju darbības veikt sevis izvēlētās lauku pārvaldības sistēmās.
29	Zemnieku Saeima	VAAD LIZ PS	Sākt diskusiju ar NVO par nebūtisko lietu svītrosānu no stratēģiskā plāna, attiecībā uz prasībām par lauku vēsturi. (piemēram, tehnikas vienības, augu attīstības stadijas, u.c)
49	LOSP	Horiz	Aicina Zemkopības ministriju (ZM) organizēt kopīgu visu lauksaimniecības nozares pārstāvju sanākumi, darba grupu, lai apspriestu nepieciešamās izmaiņas KLP stratēģiskajā plānā.
50	LOSP	Horiz	Lūdzam ZM sniegt informāciju par pirmajā gadā sasniegtajiem rezultātiem, virzību uz izvirzītajiem mērķiem, finansējuma izlietojumu un citiem izpildes kritērijiem, pirms lemjam par KLP grozījumu nepieciešamību.
51	LOSP	Horiz	KLP plānu nepieciešams precizēt samazinot visa veida prasības līdz minimālajam iespējamajam līmenim.
52	LOSP	Horiz	Tāpat nepieciešams paaugstināt visa veida augstākos sliekšņus prasībām, kuras mēs esam noteikuši mazākus, kā tas ir pieļaujams.
53	LOSP	Ekoshēmas	Nepieciešams samazināt Ekoshēmu skaitu, cik tas ir iespējams, lai samazinātu administratīvo slogu lauksaimniekiem.
54	LOSP	Horiz	Nepieciešams pārskatīt visa veida iesniedzamās informācijas apjomu, līdz minimāli nepieciešamajam, lai samazinātu administratīvo slogu.
56	LOSP/LSA	Sertif.sēkla ISIP	2. Ar izmantotā sējas materiāla izsekojamības ieviešanu samazināt nezināmas izcelsmes un kvalitātes sējas materiāla izmantošanu. Risinājumi: Piesakot jebkuru laukaugu platību ISIP maksājumiem pie kultūrauga koda ir jānorāda arī attiecīgi sētā vai stādītā kultūrauga šķirne vai LIZ sistēmā obligāti aizpildāmajā informācijā jāievada datu par katra lauka sējas materiālu – šķirne, izcelsme, daudzums utt.

n.p.k.	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
57	LAPNA/LOSP	Horiz	Aicina ZM paust skaidru pozīciju par putnkopības nozares vietu un lomu Latvijas lauksaimniecības sistēmā. Nozare KLP nav pieminēta. Putnkopība ir vienīgā lauksaimniecības nozare, kurai līdz 2027.gadam netiek plānots nekāda veida atbalsts, nesaņem nekādu atbalstu KLP ietvaros, kā arī putnkopībai un cūkkopībai paredzētās IMA "20 miljonu aploknes" iespējas ir izsmeltas.
59	LBLA	Horiz	Lai pilnvērtīgi sagatavotu priekšlikumus KLP grozījumiem, nepieciešami pirmā gada ieviešanas rezultāti(cik ir pieejami). Pieteikumu skaits un pieteiktie ha, mērķu izpilde intervencēs sākot no ISIP līdz LAP agrovides intervencēm.
83	LAD	Kontroles iestādes	9. KLP SP 7.4.4. sadaļā nekorekti norādītas KKI, kas veic NS pārbaudes: GAEC04 - Kontroles struktūra Valsts augu aizsardzības dienests SMR02 - Kontroles struktūras: Valsts augu aizsardzības dienests un Lauku atbalsta dienests SMR03 - Kontroles struktūra: Lauku atbalsta dienests un Valsts meža dienests SMR04 - Kontroles struktūra : Lauku atbalsta dienests

Tiešie maksājumi:

n.p.k.	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
23	Saeimas Civiltiesību un sabiedrisko lietu komisijas Latgales apakškomisija	ISIP	Aicina Zemkopības ministriju turpināt diskusijas ar LRLA par ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsta (ISIP) un Ministru kabineta 2023. gada 18. aprīļa noteikumu Nr.198 "Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem" pilnveidošanu saistībā ar Biedrības aktualizētajiem problēmjautājumiem: iespējām saņemt lielāku ISIP atbalstu lauksaimniekiem, kuri atrodas un saimnieko apgabalos ar īpašiem apstākļiem.
24	LRLA	ISIP	ISIP pamatlikmes, gan ISIP likmes novados ar īpašiem apstākļiem izmaksu katrā plānošanas perioda gadā noteikt atbilstoši finansējumam un pieteiktajai platībai EUR/ha un noteiktajām atsevišķi katras likmes minimālajām un maksimālajām vērtības robežām. Atcelt MK noteikumu Nr 198 "Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem" 371.16.apakšpunkta redakciju un atcelt šo MK noteikumu 25.pielikumu
65	LRLA	likmes	1. Lai nodrošinātu augstāku ienākumu atbalstu tiem lauksaimniekiem, kuri atrodas un saimnieko novados ar ienākumu gūšanas mazinošiem apstākļiem, respektēt reģionalitātes principu finanšu aprēķinos pret to atsevišķiem budžetiem, saglabājot minimālās un maksimālās likmes noteikšanas metodiku kā visām pārējām intervencēm ar pieļaujamo 20% atšķirību no plānotās likmes, atceļot pretrunīgi vērtējamo MK noteikumu Nr. 198 "Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem" 25.pielikumu.
17	LZF	ISIP griesti	2) ISIP griesti (TM1 intervence) jānosaka EUR 100 000 vienai saimniecībai, neņemot vērā nodarbināto algas, kas saistītas ar lauksaimniecisko darbību, t.sk. nodokļi un sociālās iemaksas un pārējās izmaksas.
75	LAD	aktīvais l/s	1. Summu par kuru aktīva lauksaimnieka nosacījumu nepiemēro lauksaimniekam paaugstināt no pašreizējiem 500 EUR uz regulā pieļautajiem 5000EUR.
18	LZF	MLS	3) Platībmaksājumu atbalsta apmērs mazajām saimniecībām (500 EUR par saimniecību) ir saglabāts iepriekšējā plānošanas perioda LAP 2014-2020 apmērā, neņemot vērā pat inflācijas ietekmi un naudas faktiskās vērtības samazināšanos pēdējo 7 gadu laikā (15,2%), nemaz nerunājot par Zemkopības ministrijas vārdos pausto apņemšanos atbalstīt mazās un vidējās saimniecības, un veicināt mazās uzņēmējdarbības potenciālu lauku apvidos. Mazo saimniecību maksājumam (TM1.1.) būtu jābūt vismaz 600 EUR

n.p.k.	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
			vienai saimniecībai, lai šis atbalsts būtu vismaz mūsdienu ekonomiskajai situācijai līdzvērtīgs, ja ne būtisks atbalsts ļoti mazajām un mazajām saimniecībām.
36	Zemnieku Saeima	MLS	Mazo lauksaimnieku shēma (MLS) - ņemot vērā, to, ka SP redakcija šobrīd nenosaka MLS saņēmējam nepieciešamību izpildīt aktīvā lauksaimnieka definīciju, vai izpildīt prasību par deklarēšanos lauku teritorijā, aicinām noteikt jaunu prasību, ka, ja MLS saņēmējs neizpilda aktīvā lauksaimnieka definīciju, tam obligāti jābūt deklarētam lauku teritorijā. Šādā veidā tiks panākta sabalansētāka Latvijas reģionu attīstībā, veicinot fizisku personu deklarāciju lauku reģionos, tostarp fizisko personu IIN nomaksu attiecīgajām pašvaldībām.
37	Zemnieku Saeima	MLS/PM finan sējums	Ņemot vērā, ka stratēģiskais plāns veidots, balstoties uz ISIP aprēķināto likmi 87,70 EUR/ha, un R6 indikators par mazo saimniecību atbalsts veidots tā, lai, balstoties uz šo likmi sasniegtu 106% rezultatīvo rādītāju, pēc Zemkopības ministra lēmuma pārdalīt līdzekļus no ISIP uz ekoshēmu pasākumiem, aicinām stratēģiskajā plānā samazināt paredzēto MLS un pārdalošā maksājuma atbalsta summu, to proporcionāli samazinot tikpat, cik samazināts ISIP pamatmaksājums.
38	Zemnieku Saeima	Pārdalošais maksājums	Lai veicinātu mērķtiecīgāku atbalsta nonākšanu ražojošajās mazajās saimniecībās, un mazinātu atbalsta nonākšanu applāvēju rokās, aicinām pārdalošā ienākumu papildatbalsta ietvaros noteikt prasību par vismaz 0,3 liellopu vienību dzīvnieku blīvumu, ja atbalstam tiek pieteikts ilggadīgais zālājs. Pēc šādas prasības ieviešanas, aicinām pāri palikušos līdzekļus izmantot, lai palielinātu pārdalošo ienākumu papildatbalstu pārējiem atbalsttiesīgajiem maksājuma saņēmējiem.
3	GLAB/LZF/LOSP	Pārdalošais maksājums	3. Ilgtspēju sekmējošo pārdalošo ienākumu papildatbalstu izmaksāt tiem lauksaimniekiem, kuri apsaimnieko ilggadīgo zālāju platības, ja tiek nodrošināts minimālais liellopu vienību skaits uz lauksaimnieka ilggadīgo zālāju platībām.
16	LZF	Pārdalošais maksājums	1) Pārdalošais maksājums par saimniecības pirmajiem 3,1-100 ha (TM2) nenovirza atbalstu uz mazajām un vidējām saimniecībām, bet gan palielina tiešmaksājumu atbalstu par visiem pirmajiem 3,1-100 ha ikvienā saimniecībā. Šī pasākuma ietvaros ieguvēji ir visas saimniecības, nesniedzot īpašu devumu mazo un vidējo saimniecību grupā. Tieši pretēji, šis atbalsts nevienlīdzīgā un negatīvā situācijā nostāda tieši mazās saimniecības, nemaksājot palielināto atbalsta likmi par pirmajiem ha. LZF atkārtoti uzsver, ka pārdalošajam maksājumam jābūt par tikai PIRMAJĒM 100 SAIMNIECĪBAS HEKTĀRIEM (ha), PIEMAKSĀJOT PAR KATRU ha 100 EUR.
5	GLAB/LZF/LOSP	Saistītais atb. TM5.13	5. SA par proteīnaugiem ir mistros iekļaut arī vīkus, jo arī tos kopā ar graudaugiem izmanto lopbarībai proteīna nodrošinājumam.
66	LRLA	L/bas darbība	2. Lauksaimniecībā izmantojamajās zemēs, uz kurām ir uzstādīti saules paneļi vai citi atjaunojamās enerģijas avoti, paredzēt ilggadīgo zālāju uzturēšanai.
30	Zemnieku Saeima	LLVS1	LLVS 1 – Veikt izmaiņas, nosakot, ka ilggadīgo zālāju atjaunošanas gadījumā, lauksaimnieki savā starpā var vienoties par atjaunošanas prasību nodošanu viens otram.
31	Zemnieku Saeima	LLVS2	LLVS 2 – svītrot vai mīkstināt aizliegumu ar 2025. gadu rekonstruēt, būvēt vai renovēt meliorācijas sistēmas, jo meliorācijas sistēmas ir saistītas būves, kā rezultātā, nesalabojot sistēmas daļu organiskās augsnes nogabalā, var applūst lielas platības ar augsnēm, kas nav organiskas.
82	LAD	LLVS2	8. Attiecībā uz LLVS 2 (mitrāju un kūdrāju aizsardzība) nav noteikta iestāde, kas izvērtē lauksaimnieku iebildumus par 2024. gada februārī/ martā publicēto kūdraugšņu slāni.

n.p.k.	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
32	Zemnieku Saeima	LLVS4	LLVS 4 – Izmantojot jaunāko Latvijā veikto pētījumu bāzi, mazināt pamatprasībās noteikto obligāto minimālo 10m aizsargjoslu gar ŪSIK, atcelt 3m aizsargjoslu gar pārējiem grāvjiem
763	LAD	LLVS4	2. Grozīt LLVS 4, ka gar ūdensnotekām (novadgrāvjiem), kas ir iekļauti meliorācijas kadastrā augu aizsardzības līdzekļi un mēslošanas līdzekļi nedrīkst tikt lietoti 2m platā joslā. Tas sasaistītos ar LLVS 8, kur viens no ainavas elementiem ir 2m laukmalas ar dabīgo veģetāciju.
33	Zemnieku Saeima	LLVS6	LLVS 6 – Saistībā ar ziemzaļo segumu, aicinām izņēmumu attiecināt ne tikai uz dārzeņiem, kurus novāc pēc 1. septembra, bet arī kukurūzu biomasas vai graudu ieguvei, kura arī tiek novākta pēc 1. septembra, un pēc kuras vienmēr nav iespējams nodrošināt zaļu segumu. Papildus, aicinām piemērot izņēmumu ziemas ķiplokiem, kuri periodā pēc 1. septembra jau ir iestādīti, taču nav izveidojuši virszemes zaļo masu.
34	Zemnieku Saeima	LLVS7	LLVS 7 – lūdzam piemērot izņēmumu kukurūzai prasībā par viena un tā paša kultūrauga audzēšanas aizliegumu ilgāk kā 3 gadus pēc kārtas.
35	Zemnieku Saeima	LLVS8	LLVS 8 – attiecināt starpkultūras un tauriņziežus bez AAL lietošanas kā neražojošās platības, līdzīgi kā tas bijis iepriekšējā periodā ekoloģiski nozīmīgām platībām.
80	LAD	LLVS 8	6. Atteikties no divu veidu ainavu elementiem (koki un koki ar veģetāciju zem vainaga). No administrēšanas viedokļa tas ir sarežģīti gan lauksaimniekam katru reizi identificēt koku, kas atbilst/ neatbilst prasībai, gan arī lauku reģistra uzturēšanai, kur no ortofoto tādas detaļas nav iespējams redzēt.
90	<i>AREI novertējums</i>	ISIP LLVS	papildināts par ainavas elementiem un kokaugiem ganībās: Nozīmīgs solis ainavas elementu saglabāšanā būtu ISIP atbalsta attiecināmajās platībās iekļaut ainavas elementus, kas ir organiska zālāja ainavas sastāvdaļa, piemēram, atsevišķi augoši lieli koki vai koku/krūmu grupas, avota izplūdes vietas, akmeņu krāvumi, slapjas ieplakas un daļēji izžūstošas vecupes utml. Platības sliksnis varētu būt tāds pats kā tas ir aramzemēs. Pļavās un ganībās atsevišķi augoši koki un koku/krūmu grupas ir gan ainaviski un vizuāli pievilcīgi, veidojot pievilcīgu lauku ainavu, gan būtiski palielina bioloģisko daudzveidību un nodrošina nozīmīgas dzīvotnes (tai skaitā ekotonos) daudzām augu un dzīvnieku sugām, kas tām citādi nebūtu pieejamas. Īpaši nozīmīgi atsevišķi augoši koki un koku grupas ir ganībās, kur tie vērtējami kā nepieciešami ganību elementi dzīvnieku labturības nodrošināšanai (patvērumi no kukaiņiem, ēna). Vecupes un to malas ir jākopj, lai saglabātu ganības klajas. Daudzos palienu zālajos šādas vecupes, lai gan tiek izganītas un tām nepieciešama papildu kopšana (krūmu atvašu izpļaušana, ciņu frēzēšana), ir izgrieztas no lauku blokiem.
67	LRLA	Ekoshēma TM4.1	3. Ekoshēma 1: Atbalsts par videi un klimatiem labvēlīgu lauksaimniecības praksi. 3.1. Atbalsta saņemšanas nosacījumos paredzēt, ja aramzeme ir vairāk nekā 30,01ha, tad audzē vismaz 4 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65%, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%, un ceturtais kultūraugs vismaz 1% apjomā tauriņzieži. 3.2. Vismaz 10 % no graudaugu sējplatībām sēt ar sertificētu sēklu, tādējādi veicinot selekcijas darba attīstību, selekcionāru autoratlīdzību pieaugumu utt.
39	Zemnieku Saeima	Ekoshēma TM4.2	2. ekoshēma (ekoloģiski nozīmīgas platības) Mainīt redakciju, kura nosaka, ka starpkultūras jāiesēj līdz 1. Septembrim un jāzaglabā līdz 31. Oktobrim, uz redakciju, kura nosaka, ka starpkultūra jāzaglabā vismaz divus mēnešus no tās sējas brīža.

n.p.k.	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
40	Zemnieku Saeima	Ekoshēma TM4.2	2.1 ekoshēma (kaļķošana) – *pēc kaļķošanas audzētajos tauriņziežos, pieļaut AAL lietošanu. *Celt atbalsta tiesīgās platības augsnes reakcijas robežvērtību no 5,5 uz 6 pH.
41	Zemnieku Saeima	Ekoshēma TM4.2	2.1 ekoshēma (kaļķošana) – *Mainīt “kaļķošanas laiks un deva jāfiksē VAAD elektroniskajā sistēmā” uz “kaļķošanas laiks un deva jāfiksē pārvaldības sistēmā”
60	LBLA	Ekoshēma TM4.2	2. Ekoshēma starpkultūras. Papildināt kultūraugu sarakstu ar vasaras ripsi, ziemas rapsi, ziemas ripsi. Starpkultūru sēšanas termiņu pagarināt līdz 15. septembrim.
68	LRLA	Ekoshēma TM4.2	4. Ekoshēma 2: Ekoloģiski nozīmīgas platības. 4.1. Pagarināt starpkultūru sēšanas termiņu līdz kārtējā gada 10. septembrim. 4.2. Šobrīd noteikts, ka starpkultūru maisījumā jābūt sētiem vismaz diviem starpkultūru augiem. Paredzēt atļaut kā starpkultūtu sēt baltās sinepes kā vienu kultūraugu, bet tikai un vienīgi ar sertificētu sēklu. 4.3. Zālāju pasēju paredzēt sēt ar sertificētu sēklu.
42	Zemnieku Saeima	Ekoshēma TM4.4	4. ekoshēma (minimālā apstrāde) *Korigēt plānoto platību pēc pirmā gada rezultātiem, nosakot to 480 000 ha *Noteikt stratēģiskajā plānā, to, ka minimālās apstrādes, joslu apstrādes vai tiešās sējas fotofiksācija jāveic par 10% no atbalstam pieteikto lauku skaita *Noteikt informācijas ievadi pārvaldības sistēmā par herbicīdu lietojumu vienu reizi gadā
69	LRLA	Ekoshēma TM4.4	5. Ekoshēma 4: Saudzējošā lauksaimniecības prakse. 4.1. VAAD LIZ pārvaldības sistēma informāciju par AAL lietošanu sniegt vienreiz gadā līdz – 05. novembrim. 4.2. Atskaites par herbicīdu lietošanu VAAD LIZ pārvaldības sistēmā atļaut iesniegt arī citās elektroniskajās sistēmas vai papīra formāta.
43	Zemnieku Saeima	Ekoshēma TM4.5	5. ekoshēma (precīzās tehnoloģijas) *Noteikt, ka gadījumos, kur atbalstam pieteiktajiem laukiem analīzes nav veiktas 100% no pieteiktās platības, atbalstu izmaksā par to lauka platību, kurai augsnes analīzes ir veiktas.
44	Zemnieku Saeima	Ekoshēma TM4.5	5. ekoshēma (precīzās tehnoloģijas) *Sadaļā par mēslošanas plāna sastādīšanu svītrot prasību par to, ka mēslošanas plāns jā sastāda pēc ZM metodikas. Šo prasību aicinām aizstāt ar barības vielu devu aprēķinu pēc paredzamās ražas un kultūraugu barības vielu izneses.
45	Zemnieku Saeima	Ekoshēma TM4.5	5. ekoshēma (precīzās tehnoloģijas) *Nepieciešamību ievadīt informāciju izejvielu lietojumu noteikt 1 reizi gadā. *Nosacījumu “ Automātisko sekciju kontroles gadījumā, iegūtās darba kartes jāielādē VAAD elektroniskajā sistēmā” aizstāt ar ZM veidotu precīzo tehnoloģiju reģistru, un prasības normu ar “Automātisko sekciju kontroles gadījumā, LAD/VAAD pārliecinās, ka saimniecības lietojumā/īpašumā, vai pakalpojuma sniedzēja īpašumā/lietojumā ir iekārta, kas aprīkota ar automātisko sekciju kontroli” *Korigēt plānoto platību pēc pirmā gada rezultātiem, nosakot to 470 000 ha *Prasībā par mēslošanas plānu noteikt, ka derīgas ir visas augsnes analīzes, kuras nav vecākas par 7 gadiem

n.p.k.	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
28	Zemnieku Saeima	Ekoshēmas VAAD LIZ PS	Informācija pārvaldības sistēmā par veiktajiem darbiem, un izmantotajām izejvielām ir jāvada vienu reizi gadā.
61	LBLA	Ekoshēma TM4.5	5. ekoshēma. Izvērtēt šīs ekoshēmas lietderību un nepieciešamību, jo precīzām tehnoloģijām ir atsevišķa aploksne investīciju sadaļā.
70	LRLA	Ekoshēma TM4.5	5. Ekoshēma 5: Slāpekļa un amonjaka emisiju un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakse. 5.1. VAAD LIZ pārvaldības sistēmā paturēt iespēju iesniegt fotogrāfijas par miglošanas faktu. 5.2. Uzskaiti par mēslošanas un AAL plānošanu un lietošanu VAAD LIZ pārvaldības sistēmā atļaut iesniegt arī citās elektroniskajās sistēmas vai papīra formāta.
46	Zemnieku Saeima	Ekoshēma TM4.6	6. ekoshēma (zālāji) *Dzēst prasību par AAL lietojuma aizliegumu *Prasību par zālāja nepārveidošanu divus gadus, aizstāt ar prasību par zālāju nepārveidošanu līdz nākošā gada 15. jūlijam
71	LRLA	Ekoshēma TM4.7	6. Ekoshēma 7: Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās lauksaimniecības. Atbalsta saņemšanas nosacījumos paredzēt, ja aramzeme ir vairāk nekā 30,01ha, tad audzē vismaz 4 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65%, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%, un ceturtais kultūraugs vismaz 1% apjomā tauriņzieži.
55	LOSP/LSA	Ekoshēma Sertif.sēkla	Ar sertificētas sēklas izmantošanas veicināšanu: 1) paaugstināt lauksaimnieku potenciālo ražību, 2) samazināt nezāļu un augu slimību izplatību un tādējādi samazināt AAL lietošanu. Risinājumi: Iekļaut sertificētas izmantošanu kādā esošajām ekoshēmām kā vienu no obligātajām vai izvēles prasībām. Piemēram, 4. Ekoshēmai - atbalsts par saudzējošu lauksaimniecības praksi vai Izveidot ekoshēmu pēc LT parauga par sertificētas sēklas izmantošanas veicināšanu. Par platībām, kas apsētas ar graudaugu, eļļas augu, šķiedraugu, pākšaugu, kartupeļu, stiebziņu un tauriņziežu (tīrsējā pasējā un maisījumos) sertificētu sēklu (bez platību ierobežojuma) lauksaimnieks saņem ~15-20 € /ha (var būt mainīga atkarībā no sugas vai bioloģiskās sēklas izmantošanas). Šai programmai tiek izdalīta konkrēta kopsumma un izmaksas par ha svārstās atkarībā no pieteikumu daudzuma.
58	LAPNA/LOSP	Ekoshēma	Aicina veikt nepieciešamos grozījumus KLP Stratēģiskajā plānā un nodrošināt putnkopības nozarei ar kaimiņvalstīm līdzvērtīgu atbalstu (LT ekoshēma). Nepieciešamais finansējums būtu tikai neliela daļa no kopējā KLP apjoma. Ceram, ka izvērtējot KLP īstenošanas gaitu, tiks rasta iespēja pārdalīt finansējumu no citām tiešo maksājumu intervencēm, kurās plānotie rādītāji nav sasniegti. Par šādu iespēju liecina Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) dati, ka vairākās ekoshēmu atbalsta intervencēs lauksaimnieku interese ir bijusi mazāka nekā plānots un nav sasniegti plānotie rādītāji.
25	Zemnieku Saeima	Risku pārvaldība	Aktualizēt jautājumu un uzsākt diskusiju par iespēju noteikt prasību lauksaimniekiem vismaz 3% no saņemtā tiešo maksājumu atbalsta atvēlēt risku pārvaldības pasākumiem, ko ZM līdz šim nav izvēlējusies darīt.

Kopīgie elementi Tiešie maksājumi un Lauku attīstība

n.p.k	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
1	GLAB/LZF/ LOSP	Ekoshēma Agrovide LA11 BLA	1. Gaļas liellopu nozarē samazināt liellopu vienības no esošajām 0,4 LLV/ha uz 0,3 LLV/ha.
22	LZF/LBB	Ekoshēma Agrovide Dzīvnieku blīvums	<p>11) Ierosinām vairākām Latvijas KLP stratēģiskā plāna intervencēm (tālāk tekstā minētajām intervencēm) samazināt dzīvnieku vidējo blīvumu bišu saimēm, paredzot dzīvnieku vidējo blīvumu vismaz 0,2 nosacītās liellopu vienības uz vienu hektāru, ja dzīvnieku vidējais blīvums tiek nodrošināts ar bišu saimēm šādiem atbalsta veidiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> * ekoshēmas atbalstam par zālāju saglabāšanas veicināšanu; * ekoshēmas atbalstam par agroekoloģijas praksi bioloģiskās saimniecībās; * "Bioloģiskā lauksaimniecība" augkopības atbalstam par ilggadīgo zālāju un aramzemē sēto zālāju platību. <p>Spēkā esošos atbalsta nosacījumos noteiktais dzīvnieku vidējais blīvums uz vienu hektāru nav saskaņīgs ar intervences LA 10.4 atbalsta nosacījumiem, jo intervences LA 10.4 atbalsta saņēmējam ir jāievēro prasība par ekstensīvu apputeksnēšanu, tas ir intervencē LA 10.4 ir noteikta prasība, no kārtējā gada 15. maija līdz 15. septembrim (ganību sezonā) nodrošināt apputeksnēšanas pakalpojumu - divus bišu stropus uz atbalsttiesīgās platības hektāru.</p> <p>Savukārt ekoshēmas atbalstam par zālāju saglabāšanas veicināšanu, ekoshēmas atbalstam par agroekoloģijas praksi bioloģiskās saimniecībās un intervences "Bioloģiskā lauksaimniecība" augkopības atbalstam par ilggadīgo zālāju un aramzemē sēto zālāju platību ir jānodrošina vismaz 4 bišu stopus (saimes), lai nodrošinātu vismaz 0.4 nosacītās liellopu vienības (saskaņā ar MK noteikumu Nr.198 5.pielikumu – pārrēķina koeficients nosacītās liellopu vienībās ir : viena bišu saime - 0.133 LLV).</p>
21	LZF/LBB	Agrovide Saistītais atb. Ekoshēmas	<p>10) Ierosinām vairākās Latvijas KLP stratēģiskā plāna intervences papildināt ar jaunu nosacījumu, nodrošināt bišu saimju piesaistīšanu atbalsttiesīgo platību apputeksnēšanai, tas ir, papildinot atbalsta nosacījumus šādās intervencēs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "Vidi saudzējošā dārzkopība" (LA10.2.); - "Bioloģiskā lauksaimniecība" (LA11.); - saistītais ienākuma atbalsts par augļiem un ogām, ekoshēmas atbalsts. <p>Šāds nosacījums veicinātu augu apputeksnēšanu, kā arī tiktu uzlabota audzēto augu un sēklas kvalitāte, uzlabota raža, kā arī veicināta sadarbība starp lauksaimniekiem un biškopjiem, lai nodrošinātu platībās audzēto augu apputeksnēšanu.</p>
91	AREI novertējums	ISIP/MLS= BDUZ	Mainīt LA10.5.saņēmējiem noteikto minimālo platību ISIP un MLS atbalsta saņemšanai. Tā kā BDUZ atbalstu var saņemt sākot ar 0,3 ha, tad arī ISIP saņemšanai jābūt sākot no 0,3 ha nevis 1 ha, īpaši tādēļ, ka mazākas platības apsaimniekošana vienmēr ir dārgāka par lielas platības apsaimniekošanu, bet pašreizējā pieeja ISIP un MLS atbalsta piešķiršanai platībām no 0,3 līdz 0,99 ha šo faktoru neņem vērā.
92	AREI novertējums	ISIP Aktīvs I/ks BDUZ	Izdarīt grozījumus aktīvā lauksaimnieka nosacījumos, kā to jau KLP SP apspriešanas laikā ieteica un nopamatoja Dabas aizsardzības pārvalde: ""Aktīvā lauksaimnieka" nosacījums netiek piemērots ES nozīmes aizsargājamo zālāju biotopu un putnu dzīvotņu platību apsaimniekotājiem, kuras ir kartogrāfiski identificētas Lauku atbalsta dienesta lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē, izmantojot Dabas aizsardzības pārvaldes datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datus, un kas tiek pieteiktas agrovides atbalstam".

Lauku attīstība:

n.p.k	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
4	GLAB/LZF/ LOSP/LBB	Agrovide LA10.3.	4. Agrovides pasākumu "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinoša lopkopība" attiecināt arī uz bioloģiskajām saimniecībām.
48	Zemnieku Saeima	Agrovide LA10.3.	Pasākumā "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība" aicinām veikt šādas darbības: *Atcelt prasību par foto fiksācijām
47	Zemnieku Saeima	Agrovide LA10.1.	Pasākumā "Zaļās joslas" aicinām veikt šādas darbības: *Mainīt pasākuma nosaukumu uz "buferjoslas" *Mainīt terminu "laukmales" uz terminu "buferjosla" *Noteikt ne vairāk kā divus buferjoslu platumus, izejot no LLVN1 noteiktajiem aizsargjoslu platumiem. *Atcelt papildus prasības par 2m aizsargjoslu izveidi papildus pasākumā plānotajām buferjoslām
63	LBLA	Agrovide LA10.1.	Zaļās joslas. Mainīt nosacījumu par atbalsta veidu savienojamību. Piešķirt BLA atbalstu par zaļās joslas aizņemto platību.
72	LRLA	Agrovide LA10.1.	7. Agrovide: Zaļās joslas (LA10.1). 8 m plato buferjoslu, kuru veido gar ūdensobjektiem jeb ŪSIK var smalcināt un atstāt nenovākto.
20	LZF/LBB	Agrovide LA10.4.	9) Intervences LA 10.4 atbalsttiesīgās platībās iekļaut arī atbalstam neizmantojamo lauksaimniecības zemi (kas nav pieteikta atbalstam), kā arī iekļaut meža zemes, jo tās ir ļoti nozīmīgas platības bišu ganībām, īpaši bioloģiskajai biškopībai, kurā ir jāievēro noteikumi, kas noteikti par bioloģisko ražošanu (tas ir, dravu novietojumam ir jābūt tādām, ka 3 km rādiusā no dravas par nektāra un ziedputekšņu avotiem kalpo galvenokārt bioloģiski audzēti kultūraugi vai savvaļas veģetācija, vai kultūraugi, kuri apstrādāti ar metodēm, kam ir neliela ietekme uz vidi).
81	LAD	Agrovide LA10.4	7. Ierosinām intervencē LA 10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām pārskatīt paredzēto kārtību zemes lietošanas tiesību pārbaudei. Pašreizējā kārtība, kad visiem biškopjiem jāiesniedz zemes izmantošanas tiesības. Tas ir liels administratīvais slogs pašlaik.
64	LBLA	Agrovide LA10.5.	Biškopība. Palielināt atbalsta likmi par bišu saimi iepriekšējā perioda līmenī.
85	AREI novertējums	Agrovide LA10.5.	Atļaut BDUZ pļaut 2x sezonā, kas nepieciešams ES nozīmes zālāju biotopu struktūras un augu sugu daudzveidības uzlabošanai.
86	AREI novertējums	Agrovide LA10.5.	Pašreizējie nosacījumi pabeigt kvalifikācijas celšanas kursus līdz 2027. gada 31. maijam neveicina apsaimniekotāju atbildīgu un uz izpratni balstītu ES zālāju biotopu un putnu dzīvotņu apsaimniekošanu. Apgūt kursus pēdējā apsaimniekošanas gadā ir tikai formalitāte, tādēļ ka iegūtās zināšanas nav pielietojamas apsaimniekošanā, jo periods ir beidzies. Attiecīgi, apsaimniekotāji var uztvert, ka tāda ir arī Zemkopības ministrijas attieksme pret šo kursu nozīmi un ieguvumiem, tos apmeklējot. Nepieciešams veicinošs nosacījums, kas apsaimniekotāju mudinātu mērķtiecīgi pieteikties uz kursu apguvi jau otrajā-trešajā saistību gadā.
87	AREI novertējums	Agrovide LA10.5.	liellopu audzētājiem pārcelt applaušanas datumu līdz 1. decembrim vai pat 1. aprīlim. Klimata dati rāda, ka veģetācijas sezona Latvijā kļūst garāka[1], attiecīgi, ganīšanas sezona tai seko. Vai var noteikt, ka saimniecībās, kurās pēc LDC ir vismaz 0,9 LU/ha konkrēto platību pēc noganīšanas var applaut, nopļauto atstājot uz lauka 1x 12 mēnešos, nodrošinot, ka vasaras sezonā platībā nav kūlas slānis un vienlaidus krūmu atvases garākas par 2m? vai tml., respektīvi - šiem nav obligāti līdz 15.sept.jānopļauj?

n.p.k	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
89	AREI novertejums	Agrovide LA10.5.	Pārskatīt atbalsta lielumu, ņemot vērā inflāciju, bet 1., 5. un 6.klases zālājiem iespēju izmaksas, un pārējām klasēm – apsaimniekošanas grūtības pakāpi un ar to saistītās izmaksas
95	AREI novertejums	Agrovide LA10.5.	Rezultātorientētu pasākumu elementus esošajā atbalsta ietvarā jāsāk ieviest jau tagad, negaidot integrētā LIFE projekta LatViaNature pilotprogrammas “Ziedu pļavas” rezultātus, kuri būs izmantojami tikai pēc četriem gadiem. Iespējamie risinājumi ietver fleksiblāku un apsaimniekotājam mazāk birokrātisku veidu, kā veikt divreizēju pļaušanu vai citus zālāja ekoloģiskās atjaunošanas pasākumus (skat.iepriekš); ieviest bonusa atbalstu par izcilu zālāja botānisko daudzveidību vai zālāja bioloģiskās daudzveidības uzlabošanas pasākumiem, kas var sniegt ātru rezultātu (piem., ekspansīvo sugu ierobežošana vai zālāja malu atkrūmošana); ieviest bonusa maksājumu par laicīgu pieteikšanos kvalifikācijas celšanas kursiem. Uzsveram, ka rezultātorientētie pasākumi neaizstāj rīcīborientētos pasākumus, bet tos būtiski papildina, veicinot rezultātu sasniegšanu.
96	AREI novertejums	Agrovide LA10.5.	Pēdējais varētu būt balstīts iepriekšējā BDUZ atbalsta pieredzē – rīcīborientēts atbalsts ar minimāliem nosacījumiem. Balstoties šī pētījuma rezultātos, apspriežami nosacījumi varētu būt nemēslošana, zālāja nepārsēšana un nepiesēšana ar komerciālām selekcionētām graudzāļu un tauriņziežu sēklām, ne biežāk kā 2 reizes pļaušana ar atļautu/vēlamu ganišanu atālā, nosakot nepļautu laukumu atstāšanu, kā arī nopļautās zāles novākšanu. Ganiņām tas varētu būt minimālās un maksimālās ganiņu slodzes noteikšana. Šādam atbalstam varētu noteikt tikai brīvprātīgu dalību mācībās, be ne obligātu, kā arī finansiālais atbalsts par nosacījumu izpildi būtu būtiski mazāks nekā esošajā atbalstā vai plānotajos rīcīborientētajos atbalstos, jo jāņem vērā, ka šāda pasākuma ambīcija ir par zemu, lai sasniegtu būtisku rezultātu biodaudzveidības uzlabošanā. Drīzāk, paredzams, ka tas sniegtu galvenokārt platības saglabāšanu ar biodaudzveidības saglabāšanos (bet ne uzlabošanu) un nepazemināšanos zem minimālās kvalitātes kritērijiem.
11	BLSDAA/ LZF/LOSP	Agrovide BLA LA11	1. Iekļaut intervencē “Bioloģiskā lauksaimniecība” (BLA) briežu dzimtas dzīvniekus maksājumā par zālājiem EUR 50,- apmērā, kur tiek nodrošināta 1 LielV/ha. Pēc BLSDAA aplēsēm, ņemot vērā bioloģiski sertificētu briežkopības saimniecību kopējās platības un dzīvnieku skaitu, briežu dzimtas dzīvnieku iekļaušanai bioloģiskās lauksaimniecības atbalstā nepieciešamais finansējums sastādītu ap EUR 150000,- gadā.
13	BLSDAA/ LZF/LOSP	Agrovide BDUZ LA10.5. BLA LA11	3. Mīkstināt zālāju apsaimniekošanas noteikumus, atceļot obligāto pilna apjoma zālāju savākšanas un aizvešanas prasību arī no Eiropas nozīmes bioloģiski vērtīgo zālāju platībām, ļaujot lopkopības saimniecībām individuāli, pēc nepieciešamības (ņemot vērā katras sezonas laika apstākļus un zālāju ražību) noteikt lopbarības savākšanas apjomu, dodot iespēju mazāk auglīgas platības ielabošanai (zāli smalcinot).
62	LBLA	Agrovide LA11 BLA	Bioloģiskā lauksaimniecība. Tā kā ir samazinājies atbalst salīdzinot ar iepriekšējo periodu, pārskatīt atbalsta likmes un rast iespēju palielināt finansējumu šai intervencei. Piemēram, tauriņziežiem atbalsts samazinājies no 117eur/ha līdz 40 eur/ha.
79	LAD	Agrovide LA11 BLA VAAD LIZ PS	5. Vēlreiz izvērtēt vai BLA lauku vēstures jāvada VAAD LIZ sistēmā?
78	LAD	Agrovide BDUZ	4. Vai nepieciešama lauku vēsture BDUZ apsaimniekošanas gadījumā? Iesakām atteikties no šīs prasības, jo ievadītā vai ierakstītā informācija tālāk netiek izmantota.
77	LAD	Agrovide kursi	3. Pārskatīt vai pie visām agrovides intervencēm lauksaimniekam tiešām vajag iziet kursus (zaļās joslas, BDUZ apsaimniekošana)

n.p.k	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
74	LRLA	Investīcijas	8.2. Veidot mehānismu, kas ieinteresētu lauksaimniekus aktīvi iesaistīties lauksaimnieku NVO, piemēram, papildus atbalsts punkti investīciju projektos.
2	GLAB/LZF/LOSP	Investīcijas	2. Gaļas liellopu nozarē projektu uzraudzības periodu no 7 gadiem samazināt līdz 5 gadiem.
6	LLKA	IMA	Kooperatīvajai sabiedrībai ir jānostrādā vismaz pieci gadi, lai pretendētu uz atbalstu pasākumā "Ieguldījumi materiālajos aktīvos", kā arī citos ar investīcijām saistītos projektos.
7	LLKA		Gadījumā, ja kooperatīvā sabiedrība vēlas īstenot stratēģisko projektu, tad to ir jāprezentē un jāizstāvē Lauksaimnieku konsultatīvās padomes sēdē.
8	LLKA		Vērtējot kooperatīvās sabiedrības, prioritāte ir tām, kurām ir lielāks biedru skaits
9	LLKA		Atbalsta pasākumā ieguldījumiem pārstrādē, kooperatīvajām sabiedrībām atbalsta intensitāti noteikt 50 % apmērā.
10	LLKA	IMA	Atbalsta pasākumā "Ieguldījumi materiālajos aktīvos 2023-2027" ietvert sekojošus nosacījumus: <ul style="list-style-type: none"> •paredzēto atbalstu kooperatīviem noteikt tikai stacionāro iekārtu iegādei, produkcijas pārvadāšanai paredzētu automašīnu iegādei, kā arī pacelšanas tehnikas iegādei; •saglabāt nosacījumu par papildus punktu piešķiršanu, ja atbalsta pretendents – lauksaimnieks – kas saņēmis projektu atlases kritēriju punktus par dalību atbilstīgā kooperatīvajā sabiedrībā, projekta īstenošanas laikā un līdz projekta uzraudzības beigām nodrošina aktīvu dalību atbilstīgajā kooperatīvajā sabiedrībā, realizējot attiecīgās nozares, kuras ietvaros īstenots projekts, produkciju kooperatīvajai sabiedrībai. Paredzēt nosacījumu, ka atbalsta pretendents pats atskaitē norāda, ka viņš uzraudzības periodā pārdevis produkciju kooperatīvam; •kooperatīvi, kuru biedri ir atbalsta pretendenti, projekta īstenošanas laikā un līdz projekta uzraudzības beigām reizi gadā iesniedz atskaiti Lauku atbalsta dienestā informāciju, ka par pretendents minētajā periodā ir pārdevis saražoto produkciju kooperatīvam.
94	AREI novertejums	Invest	Investīciju projektos papildu punkti pie vērtējuma dodami visos gadījumos, kad investīcijas tieši veicina ES nozīmes zālāju biotopu un putnu dzīvotņu saglabāšanu un iekļaušanu gan tradicionālu lauksaimniecības produktu, gan inovatīvu produktu ražošanā. Jāatbalsta/jāveido ES nozīmes zālāju biotopu produktus veicinoši projektu konkursi.
73	LRLA	Apdrošināšana	8.1. LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšana. Rast iespēju apdrošināt tādus kultūraugus kā griķus, sinepes, eļļas rutkus, kaņepes, linus un zālājus.

Citi priekšlikumi:

n.p.k	Organizācija	Tēma	NVO priekšlikums
12	BLSDA/ LZF/LOSP	Ciltsdarbs	2. Atgriezt briežkopības nozarei Zemkopības ministra Kaspara Gerharda laikā iepriekš apsolīto un paredzēto finansējumu dzīvnieku ciltsdarba veikšanai EUR 800000,- apmērā, saskaņā ar Zemkopības ministrijas saskaņoto cenrādi, kas pēc izmaksu summas uz 1 dzīvnieku ir līdzvērtīgs gaļas liellopu ciltsdarba finansējuma apmēram.

93	<i>AREI novertējums</i>	BDUZ Dīzeļdeg viela	Nepieciešams mainīt nosacījumus dīzeļdegvielas ar samazināto akcīzes nodokļa likmi saņemšanai par BDUZ platību, atceļot prasību par nodrošinātajiem ieņēmumiem un prasību par minimālo lauksaimniecības dzīvnieku blīvumu.
----	-----------------------------	---------------------------	--